

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 29 септември 2025 г.
(OR. en)

13340/25

ENER 469

ПРИДРУЖИТЕЛНО ПИСМО

От: Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от
г-жа Martine DEPREZ, директор

Дата на получаване: 29 септември 2025 г.

До: Г-жа Thérèse BLANCHET, генерален секретар на Съвета на
Европейския съюз

№ док. Ком.: COM(2025) 539 final

Относно: ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА И ЕВРОПЕЙСКИЯ
ПАРЛАМЕНТ
за преглед на прилагането на Регламент (ЕС) 2019/941

Приложено се изпраща на делегациите документ COM(2025) 539 final.

Приложение: COM(2025) 539 final

Брюксел, 29.9.2025 г.
COM(2025) 539 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА И ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ
за преглед на прилагането на Регламент (ЕС) 2019/941

1. Въведение

Регламент (ЕС) 2019/941 за готовност за справяне с рискове (наричан по-нататък „Регламентът“) беше приет през 2019 г. като част от пакета за чиста енергия с цел да гарантира, че всички държави членки разполагат с подходящи инструменти за предотвратяване на кризисни ситуации в електроснабдяването, подготовка за такива ситуации и управлението им в дух на солидарност и прозрачност и при пълно спазване на изискванията на един конкурентен вътрешен пазар на електроенергия. Регламентът беше приет в контекста на продължаващата дълбока трансформация на пазарите на електроенергия в ЕС, характеризираща се с по-децентрализирани пазари с повече участници, по-висок дял на енергията от възобновяеми източници и по-взаимосвързани пазари на електроенергия, което налага по-координирани мерки за сигурност на доставките.

Регламентът цели да се справи с тези предизвикателства чрез редица мерки, а именно: 1) определяне на сценарии при регионална криза в електроснабдяването и при криза в електроснабдяването на национално равнище, 2) оценка на рискове във връзка със собствеността на инфраструктурата, имаща значение за сигурността на доставките на електрическа енергия, 3) оценки на адекватността в сезонен и краткосрочен план, 4) планове за готовност за справяне с рискове, 5) регионални и двустранни мерки за сътрудничество при предотвратяване или управление на криза, 6) учения. В настоящия доклад се прави оценка на прилагането на тези мерки въз основа на опита, натрупан при изпълнението на Регламента¹, и съгласно член 18, параграф 4 от него, в който се предвижда задължение този доклад да бъде изготвен до 1 септември 2025 г.

Успоредно с това Комисията подготвя проверка на пригодността за оценка на съгласуваността и взаимодействията между Регламента и Регламент (ЕС) 2017/1938 за сигурността на доставките на газ. С настоящия доклад, с доклада от проверката на пригодността и с предстоящата оценка на въздействието се полагат основите за преразглеждането на рамката на ЕС за енергийна сигурност, обявена в Плана за действие за енергия на достъпни цени² и в европейска стратегия за Съюз на подготвеност³. Преразглеждането ще спомогне да се повиши сигурността на доставките на електрическа енергия на равнището на Съюза, като се обърне особено внимание на интеграцията на системата и на нововъзникващите рискове (например последиците от изменението на климата, хибридните заплахи и др.).

2. Анализ на прилагането на разпоредбите, съдържащи се в Регламента

2.1 Определяне на сценарии при регионална криза в електроснабдяването и при криза в електроснабдяването на национално равнище

¹ Докладът е изготвен преди да станат налични заключенията на експертната група, създадена от ЕМОПС-Е с цел разследване на срива в електроенергийните системи на Испания и Португалия на 28 април 2025 г. Поради това тези заключения не са отразени в настоящия доклад.

² COM(2025) 79 final.

³ JOIN(2025) 130 final

На всеки четири години Европейската мрежа на операторите на преносни системи за електроенергия (ЕМОПС-Е) определя в тясно сътрудничество с редица заинтересовани страни най-значимите сценарии при регионална криза в електроснабдяването⁴ във връзка с адекватността и сигурността на системата и сигурността по отношение на горивата⁵ (член 6). Определянето се извършва въз основа на методика, разработена от ЕМОПС-Е и одобрена от Агенцията за сътрудничество между регулаторите на енергия (ACER)⁶ (член 5). Сценариите при регионална криза са основата, на която държавите членки впоследствие определят сценарии при криза в електроснабдяването на национално равнище (член 7). И двата вида сценарии са отправна точка за разработването на надеждни превантивни и смекчаващи мерки.

Първата оценка на сценариите при регионална криза в електроснабдяването беше извършена от ЕМОПС-Е през септември 2020 г. В своите планове за готовност за справяне с рискове (наричани по-нататък „плановете“), представени на Комисията през 2022 г., държавите членки съхраниха само значимите за тях сценарии при регионална криза и добавиха други специфични сценарии, когато е уместно (например сценария *Dunkelflaute* за Нидерландия). ЕМОПС-Е преразгледа методиката в тясно сътрудничество с ACER и Комисията въз основа на опита при първото определяне на сценарии, първия набор от планове и препоръките⁷ на Групата за координация в областта на електроенергетиката. Тази преразгледана методика⁸ беше одобрена от ACER през 2024 г. и използвана при второто определяне на сценарии при регионална криза в електроснабдяването, което приключи през септември 2024 г. Сред подобренията в методиката са по-подробно описание на сценариите при регионална криза, задължителни симулации на нарастващ брой сценарии с по-висока степен на критична значимост, нов подход „отгоре надолу“ за гарантиране на широкообхватно регионално измерение още в ранните етапи на процеса по определяне и непрекъснато ангажиране на заинтересованите страни.

За първи път беше определен набор от конкретни сценарии при регионална криза, върху които да стъпи работата по мерките и по този начин да се **осигури известна степен на съгласуваност между държавите членки**. Това е значим ключов етап, който събира на едно място операторите на преносни системи (ОПС) и националните органи, за да разгледат сценариите на риск извън националните граници, предвид регионалното измерение на някои рискове (например тежки летни периоди, включително горещи вълни, горски пожари, суша) и нарастващата степен на взаимосвързаност на електроенергийната система.

Въпреки вече постигнатите подобрения, все още съществуват някои трайни слабости. На първо място, **описанието на сценариите на риск в повечето национални планове**

⁴ По смисъла на Регламента за готовност за справяне с рискове „регион“ означава група от държави членки, чиито оператори на преносни системи имат общ регионален координационен център.

⁵ Групата за координация в областта на електроенергетиката (експертна група, съставена от държавите членки, ACER и ЕМОПС-Е), регионалните координационни центрове (PKC) и публични органи в държавите членки.

⁶ [Решение на ACER от 6 март 2020 г.](#)

⁷ Препоръка, издадена от Групата за координация в областта на електроенергетиката съгласно член 6, параграф 2 от Регламента

⁸ [Решение № 02/2024 на ACER от 8 март 2024 г.](#)

е твърде повърхностно и недостатъчно, за да се разбере какви биха били конкретните последици от тях. Това важи както за сценарии, свързани със злонамерени атаки, така и с екстремни метеорологични явления и адаптация към изменението на климата. Например, и по-специално при сценарии, свързани с киберсигурността, Комисията поиска повече подробности относно изискванията за киберсигурност, процедурите при инциденти и съответните участници. На второ място, **не е предоставена конкретна информация за количествена оценка на потенциалните странични ефекти от газова криза върху електроенергийния сектор**, за да се определи необходимостта от евентуални (регионални) превантивни мерки, дори предвид драматичните промени, произтичащи от пълномащабното нашествие на Русия в Украйна. Всъщност на някои държави членки се наложи да изготвят ad hoc сценарии или да предприемат стрес тестове, за да разберат степента на въздействие на подобно събитие. За да преодолее тази ситуация, Комисията поиска от държавите членки да задълбочат анализа на сценариите, така че в тях да бъдат включени и геополитически рискове, зависимостта от вносни горива и от други вериги на доставки от трети държави, както и страничните ефекти на други сектори върху електроенергийния сектор^{9 10}. На трето място, преди зимния сезон през 2022—2023 г. ЕМОПС-Е направи оценка на критичните обеми газ, необходими за функционирането на електроенергийния сектор през зимата, за да подпомогне процеса на вземане на решения от страна на правителствата. Въпреки тези ad hoc решения, това е признак за наличието на основен пропуск в ключов елемент от логиката на готовността за справяне с рискове в електроенергийния сектор, което налага по-конкретни и оперативни разпоредби и по-нататъшни разсъждения относно въздействието на зависимостта от вносни изкопаеми горива.

Други проблеми са свързани с **ограниченото отчитане на превантивните и смекчаващите действия** в рамките на симулациите на сценариите, което би могло да има по-тежки последици от разумно очакваните на практика. Следователно сценариите при регионална криза биха могли да доведат до по-драматични резултати от тези на национално равнище. Освен това връзката със сценариите на ЕМОПС-Г за доставките на природен газ и за смущения в инфраструктурата е слаба, което води до общия извод, че **съгласуваността и координацията между секторите са ограничени**, въпреки разпоредбите на Регламента.

С оглед адаптацията към изменението на климата общ проблем, който се наблюдава в сценариите, е липсата на съображения по отношение на уязвимостта и рисковете, свързани с климата, а те биха могли да подпомогнат разработването на превантивни мерки за намаляване на експозицията на произтичащи от изменението на климата рискове. С малки изключения в плановите липсва ясен план за това как бъдещото развитие на електропреносните мрежи ще спомогне за справяне с последиците от тези рискове (вж. също раздел 2.4). И накрая, **необходимо е да се намери баланс с оглед начина, по който националното измерение е включено в симулациите**, така че да допълни регионалния анализ. Там където националното измерение е ограничено, въздействията на някои видове рискове могат да бъдат подценени (напр. горските пожари), но когато то е застъпено прекомерно, съществува риск от твърде

⁹ Например, увеличението на търсенето на електроенергия за отопление при липса на други горива.

¹⁰ Исканията на Комисията са част от необвързващи становища на Комисията, издадени съгласно член 13, параграф 2 от Регламента.

фрагментирани и насочени основно към националния контекст оценки — проблем, който не е преодолян чрез включването на регионалните координационни центрове (РКЦ).

2.2 Рискове, свързани със собствеността на инфраструктурата, имаща значение за сигурността на доставките на електрическа енергия

В срок до четири месеца от определянето на сценариите при регионална криза в електроснабдяването държавите членки идентифицират и уведомяват¹¹ Комисията и Групата за координация в областта на електроенергетиката (ГКОЕ) за всякакви рискове във връзка със собствеността на инфраструктурата, имаща значение за сигурността на доставките на електрическа енергия (член 7, параграф 4 и съображение 17). При необходимост държавите членки трябва също да посочат всякакви относими превантивни или смекчаващи мерки.

Държавите членки подадоха уведомления относно своите първи оценки на такива рискове през януари 2021 г. Въпросните оценки бяха съсредоточени основно върху преносната инфраструктура, която в много от случаите е държавна собственост или собственост на дружества, в които държавата притежава мажоритарен дял. Малко държави членки идентифицираха потенциални рискове, свързани със собствеността, като същите бяха сметнати за малко вероятни. Освен това повечето държави членки вече разполагат с превантивни мерки и мерки за готовност, като механизми за скрининг на преките чуждестранни инвестиции или специфични процедури, уреждащи прехвърлянето на собствеността. През януари 2025 г. оценката беше извършена отново със сходни резултати.

В резултат на тази разпоредба за първи път беше извършена специална оценка на рисковете, свързани със собствеността. Независимо от това **вниманието остава насочено почти изцяло към преносните и разпределителните мрежи. В общия случай не са взети предвид (с малки изключения) други важни активи, като производствените мощности**, дори когато държавни предприятия от трети страни притежават дялове в производствените мощности. Това също означава, че не са взети предвид междусекторни рискове, например такива, свързани със собствеността върху важна инфраструктура в газовия сектор. В тази област са необходими подобрения.

2.3 Оценки на адекватността в сезонен и краткосрочен план

ЕМОПС-Е трябва да извърши сезонни оценки на адекватността на равнището на Съюза преди началото на всяка зима и всяко лято и да ги публикува съответно до 1 декември и 1 юни. Макар това задължение да не е ново¹², въпросните оценки трябва да се извършват по нова обща методика (член 8). Такава методика се използва за всички краткосрочни

¹¹ Повечето държави членки (24) и Северна Ирландия подадоха своите уведомления между четвъртото тримесечие на 2020 г. и първото тримесечие на 2021 г. Малта и Латвия подадоха своите уведомления до ГКОЕ през юни 2021 г., след провеждане на EU Pilot. Гърция направи това през юни 2022 г., след получаване на официално уведомително писмо.

¹² По силата на член 106, параграфи 1 и 2 от Регламент (ЕС) 2017/1485 на ОПС се възлага да дадат своя принос за изготвянето на общоевропейската годишна лятна и зимна прогноза чрез анализ на адекватността на контролната зона, докато сред задачите на ЕМОПС-Е по член 8, параграф 3, буква е) от Регламент (ЕО) № 714/2009 (отменен) е приемането на „годишна лятна и зимна прогноза за адекватността на производството“.

оценки на адекватността, независимо дали те се извършват на национално или регионално равнище или на равнището на Съюза.

Методиката за оценки на адекватността в сезонен и краткосрочен план е одобрена от ACER през март 2020 г. по предложение на ЕМОПС-Е и оттогава ЕМОПС-Е я използва при изготвянето на „зимната прогноза“ и „лятната прогноза“. Тези оценки са станали особено полезен инструмент при подготовката за всеки сезон и най-вече в ситуации, когато рисковете засягат едновременно няколко държави членки, например при недостиг на производствени мощности в страни, които традиционно са износители на електрическа енергия. Освен това, след пълномасштабното нахлуване на Русия в Украйна, приемането на зимните прогнози се изтегля през ноември, като още през октомври в рамките на ГКОЕ се провеждат обсъждания на наблюдаваните тенденции и предварителните изводи, за да се осигури повече време за предприемане на превантивни мерки преди зимата.

Въпреки това има какво да се подобри, например по отношение на отчитането на страничните ефекти от други сектори. Изчисляването на критичните количества газ (вж. раздел 2.1) се оказва полезно и остава като елемент в последващите зимни прогнози, но разкрива **необходимостта от по-нататъшна интеграция между газа и електрическата енергия** в контекста на нарастващия дял на производството на електроенергия от възобновяеми източници и постепенното прекратяване на използването на изкопаемо газово гориво, както и евентуално интеграция с други сектори в бъдеще (например употребата на водород). Някои държави членки също така настояват за включване на резултатите от зимните оценки на ЕМОПС-Г в зимната прогноза за електрическата енергия, както и за по-тясна интеграция и сътрудничество между двете ЕМОПС.

Що се отнася до краткосрочната оценка на адекватността, всички РКЦ вече я прилагат и разполагат с инструмент за краткосрочна общоевропейска оценка на адекватността. Краткосрочната оценка на адекватността е важна за осведомеността за състоянието и за разрешаване на потенциални ограничения за седмица напред във времето (следващите седем дни), като по този начин тя служи като важен показател за това дали в държавите членки е налице непосредствен риск от криза в електроснабдяването, когато се разглежда адекватността (т.е. дали страната може да задоволи търсенето чрез собственото си производство и обмен). Този подход обаче не включва анализ на енергийните потоци и сигурността на системата, като например установяването на слаби звена, които могат да бъдат претоварени и да предизвикат неконтролируеми каскадни събития (N-k). Анализът на сигурността предоставя допълнително измерение в сигурността на доставките на електрическа енергия. Поради това някои държави членки посочват необходимостта от включване на преносната инфраструктура, която към момента липсва в оценките, тъй като в случай на надвиснала криза тя може да даде представа за потенциалните зони на претоварване, възпрепятстващи преноса на енергия до местата, където е необходима такава.

2.4 Планове за готовност за справяне с рискове

Въз основа на сценариите при регионална криза в електроснабдяването и при криза в електроснабдяването на национално равнище държавите членки трябва да приемат и

актуализират на всеки четири години своите национални планове за готовност за справяне с рискове (наричани по-нататък „планове“), след като са се консултирали със съответните заинтересовани страни и държавни органи. С цел да се гарантира съгласуваност държавите членки представят за консултация проекти на тези планове на съответните държави членки в техния регион, на други пряко свързаните държави членки, както и на ГКОЕ (член 10). В членове 11 и 12 се описва задължителното съдържание на планове, а в приложението е предоставен и образец¹³.

Националните компетентни органи приеха своите планове и уведомиха Комисията за тях през 2022 г.¹⁴ след провеждане на задължителните консултации. Комисията направи оценка на тези планове. Макар много от тях да са доста изчерпателни в описанието на националната рамка, Комисията издаде становища¹⁵, в които посочва **липсата на съответствие с разпоредбите на Регламента** и изисква изменения. В своето искане за изменения, предвид обстоятелствата след пълномощното нахлуване на Русия в Украйна, Комисията поиска от държавите членки приоритетно да: i) актуализират планове с прагматичен фокус върху въздействието на евентуален недостиг на вносни изкопаеми горива (от Русия), например промяна на горивната база, нарастване на потреблението на електрическа енергия в случай на недостиг на други горива за отопление; ii) тестват плана преди началото на зимата; iii) разработят клаузи за солидарност (вж. раздел 2.7); и iv) задълбочат оценката на сценариите при криза (вж. раздел 2.2).

Други често срещани искания на Комисията се отнасят до:

- **ограниченото описание на сценариите за криза в електроснабдяването на национално равнище** (вж. раздел 2.1),
- **определението за криза в електроснабдяването**, тъй като е необходимо заинтересованите страни и другите държави да предвиждат кога може да бъде обявено извънредно положение и по-важното — кога биха били приложени непазарни мерки,
- **задължителните изпитвания в извънредни ситуации** (вж. раздел 2.8),
- информация относно задължителната **консултация със заинтересованите страни** преди утвърждаването на плана (член 10, параграф 1 от Регламента),
- **допълнителна информация за някои национални мерки**, включително процедури, активиращи фактори и условия за тяхното прилагане, особено по отношение на непазарни мерки, които се активират при криза в

¹³ Основните глави на планове са: i) обобщение на сценариите при криза в електроснабдяването, ii) роли и отговорности на компетентния орган, iii) процедури и мерки, които да се следват при всяка кризисна ситуация в електроснабдяването, iv) координатор при кризи, както и информация относно v) консултации със заинтересованите страни по време на процеса на подготовка на планове и vi) изпитвания в извънредни ситуации, които компетентните органи следва да организират редовно.

¹⁴ Само 14 държави членки представиха своите планове преди крайния срок, който беше 5 януари 2022 г. Други 9 уведомиха Комисията до края на април 2022 г., а уведомлението на последния план беше направено през декември 2022 г., след като Комисията предприе серия от правоприлагащи мерки.

¹⁵ https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-security/security-electricity-supply/risk-preparedness-plans-electricity-sector-national-competent-authorities-and-commissions-opinions_en?prefLang=bg

електроснабдяването (само като крайна мярка и по начин, който не изкривява пазара),

- **планове за развитие на бъдещите мрежи**, които да спомогнат за преодоляването на идентифицираните рискове,
- механизмите, които се използват за **информирание на обществеността относно кризи в електроснабдяването**,
- механизмите за **сътрудничество и координация с държави членки извън съответния регион** или с трети страни.

Плановите са крайъгълен камък на Регламента. Те осигуряват прозрачност и позволяват координация на мерките в различните региони. Всъщност ЕМОПС-Е посочи в заключение към своята прогноза за зимния сезон през 2022—2023 г.¹⁶, че трансграничното сътрудничество и тясната координация на всички равнища са решаващи през тази зима, за да се гарантира, че европейската електроенергийна система поддържа равновесие между търсенето и предлагането, и изрично споменава обмена на информация за плановите за готовност за справяне с рискове.

Независимо от това все още има какво да се подобри. Тъй като сценариите не са описани достатъчно подробно, не може да се направи извод дали всички подходящи мерки за справяне с идентифицираните рискове са включени в плановите и съответно приети. Връзката между секторите продължава да е слаба, а недостатъчното внимание, отделено на бъдещото развитие на мрежата, поставя под въпрос доколко някои от плановите са насочени към бъдещето.

Що се касае до процедурата, **разпоредбите могат да се разглеждат като ненужно обременяващи** — както по отношение на приемането на плановите, така и с оглед тяхната оценка от страна на Комисията и отговора на исканията на Комисията за изменения. Това се потвърждава от многобройните закъснения въпреки предприетите правоприлагащи мерки. Освен това, макар повечето държави членки да са включили допълнителни подробности в своите планове в резултат от препоръките на Комисията, не всички въпроси са разгледани, което показва ограничената ефективност на каналите за обратна връзка. Ефикасността на административния процес по плановите за готовност за справяне с рискове се разглежда по-подробно в доклада от проверката за пригодност.

2.5 Регионални и двустранни мерки за сътрудничество при предотвратяването или управлението на криза

Регламентът установява нов механизъм за сътрудничество между държавите членки в дух на солидарност с цел предотвратяване и управление на кризисни ситуации (член 15). Когато е технически възможно, държавите членки взаимно си предлагат помощ чрез „регионални“ или „двустранни“¹⁷ мерки, за да защитят обществената безопасност и личната сигурност. Държавите членки постигат предварително съгласие по

¹⁶ [Прогноза на ЕМОПС-Е за доставките през зимния сезон на 2022—2023 г.](#)

¹⁷ Регионалните мерки се договарят в рамките на даден регион, а двустранните — между две държави, които са електроенергийно свързани, но не принадлежат към един и същи регион. „Регион“ се определя в член 2 от Регламента като група от държави членки, чиито ОПС имат общ регионален координационен център. Прилагат се преходни разпоредби до създаването на регионалните координационни центрове (член 22 от Регламента).

необходимите технически, правни и финансови договорености за изпълнението на регионалните или двустранни мерки, включително по отношение на справедливото обезщетение. Впоследствие всяка държава членка прилага и описва в своя план националните мерки, които гарантират реалното прилагане и изпълнение на мерките за солидарност. Комисията предостави насоки¹⁸ на държавите членки относно ключовите елементи на справедливото обезщетение и някои други аспекти, които следва да бъдат включени в техническите и финансовите договорености между държавите членки за прилагането на механизма за взаимопомощ.

Информацията относно тези мерки до голяма степен липсваше в плановете. В някои случаи (9) плановете се позоваваха на съществуващи договорености за регионално и двустранно сътрудничество и идентифицираха редица бъдещи възможни мерки, които обаче все още не са договорени или приети. Един от случаите, при които има най-голям напредък, е Петстранният енергиен форум¹⁹, чиито членове подписаха меморандум за разбирателство през декември 2021 г., изброяващ възможни общи мерки за допълнителен анализ. Държавите членки от Централна и Източна Европа подписаха подобен меморандум за разбирателство през 2022 г. В други случаи (15) държавите членки се позоваха на съществуващи договорености между ОПС, но при липсата на допълнителна информация за конкретните мерки остава неясно дали подобни споразумения отговарят на изискванията на Регламента. В изменените планове, изготвени след искането на Комисията за допълнителна информация, не е добавена съществена информация и просто се посочват текущи преговори със съседните държави. Това очевидно е област, в която са необходими значителни подобрения.

Този механизъм за двустранно и регионално сътрудничество е проектиран по начин, който позволява значителна гъвкавост за държавите членки при неговото прилагане чрез определянето на минимални разпоредби и изисквания. Макар подобен подход да е полезен с оглед отчитането на различни специфични условия, опитът²⁰ показва, че практическото му приложение е трудно, тъй като изисква предварително съгласие и обсъждане на редица основополагащи въпроси, по които държавите членки имат много различни изходни позиции. Сред срещаните предизвикателства са различните определения за криза в електроснабдяването, определянето на обхвата на действията на компетентния орган по време на криза, включително в подкрепа на други държави, разработването на механизми за финансово обезщетение и установяването на протоколи за комуникация и координация. Макар Комисията да е положила известни усилия в подкрепа на държавите членки (например уточняване на определението за криза в електроснабдяването откъд съдържанието на Регламента²¹, изясняване на връзката между Регламента и мрежовия кодекс относно извънредните ситуации и

¹⁸ ОВ L 184, 12.6.2020 г., стр. 79—93

¹⁹ Петстранният енергиен форум е регионално партньорство, в което участват следните държави членки: Белгия, Нидерландия, Люксембург, Германия, Франция и Австрия.

²⁰ Произтича основно от два работни форума, организирани от Комисията с участието на държавите членки — през май 2023 г. и през юни 2024 г.

²¹ Регламентът да значителна свобода на държавите членки да определят какво е криза, тъй като именно те определят какво представлява „значителен недостиг на електрическа енергия“ (член 2). На практика определенията варират от подробни и конкретни подходи, включително с показателни стойности, до много общи определения, които оставят гъвкавост на държавите членки да обявят криза в зависимост от обстоятелствата.

възстановяването на електроснабдяването²², споделяне на съществуващи практики за регионално сътрудничество и някои съществуващи мерки²³), нито един нов механизъм за двустранно или регионално сътрудничество не е напълно разработен.

2.6 Учения

Регламентът изисква периодична проверка на ефективността на процедурите в плановите за предотвратяване на криза в електроснабдяването, включително на механизмите за обмен на информация и сътрудничество. В плановите трябва да се включват датите за регионалните и, ако е приложимо, националните симулации на всеки две години, както и подробности за процедурите и участниците в изпитванията. Изводите от тези изпитвания се отразяват в следващите издания на плановите.

Като цяло плановите или техните изменени версии съдържат ограничена информация за ученията — предимно общи сведения относно процедурите за учения и участващите заинтересовани страни. При повечето държави членки липсва задължителният календар за бъдещи регионални и национални учения със симулация в реално време за реагиране при криза. Само държавите членки от Петстранния енергиен форум²⁴ проявяват по-голяма активност в организирането на учения за реагиране при криза в електроснабдяването, което води до подобрения в техните планове (например протоколите за комуникация). Освен това само една държава членка описва връзката между електроенергийния и газовия сектор в рамките на изпитванията в извънредни ситуации.

В заключение и въз основа на предоставената информация може да се посочи, че **изпитванията на процедурите в плановите са в най-добрия случай ограничени, дори когато ползите от такива проверки са широко признати от експертите.** Това говори в полза на по-подробни разпоредби относно ученията и евентуална подпомагаща роля на друг участник при регионалните учения въз основа на примера на държавите членки от Петстранния енергиен форум. Същевременно редица делегати на държави членки в рамките на ГКОЕ изразяват своите опасения относно големия брой учения, планирани в различни области и засягащи електрическата енергия, което крие риск от известно пренасяне с учения и в крайна сметка може да ограничи наличните ресурси за учения, съгласно изискванията на Регламента. В тази област съществува значителен потенциал за подобрене, както и за по-добри взаимодействия.

3. Заключение

Прилагането на Регламента позволява на ЕС да постигне съществен напредък в областта на сигурността на доставките на електрическа енергия. За първи път се създава обща и единна рамка на равнището на ЕС за готовност за справяне с рискове в електроенергийния сектор, а държавите членки разработват планове за готовност за справяне с рисковете въз основа на сценарии при регионална криза в

²² Регламент (ЕС) 2017/2196 на Комисията от 24 ноември 2017 г. за установяване на Мрежов кодекс относно извънредните ситуации и възстановяването на електроснабдяването, ОВ L 312, 28.11.2017 г., стр. 54—85

²³ Втори работен форум, организиран от Комисията през юни 2024 г.

²⁴ Белгия, Нидерландия, Люксембург, Германия, Франция, Австрия и Швейцария.

електроснабдяването и при криза в електроснабдяването на национално равнище, съгласно унифицирани методики и общ образец.

Настоящият доклад обаче откроява и области, в които са необходими значителни подобрения. Това включва необходимостта от по-задълбочен анализ на сценариите при регионална криза в електроснабдяването и при криза в електроснабдяването на национално равнище в подкрепа на създаването на политики (превантивни и извънредни мерки), разработването на по-ефективни регионални и двустранни мерки за сътрудничество при предотвратяването или управлението на криза, както и използването на учения и изпитвания в извънредни ситуации, за да се гарантира ефективността на националните планове. Докладът също така установява липса на подход за интеграция на системата по отношение на сигурността на доставките и устойчивостта на системата, което създава известни слабости в настоящата рамка.

В допълнение Комисията ще разгледа резултатите и препоръките на експертната група, създадена в съответствие с правото на ЕС за разследване на срива в енергийните системи на Испания и Португалия на 28 април 2025 г. На тяхна основа ще се извлекат допълнителни изводи, които следва да бъдат отчетени при преразглеждането на рамката за енергийна сигурност, като крайната цел е да се гарантира, че архитектурата за енергийна сигурност на ЕС е надеждна, устойчива и способна да защити европейските граждани и предприятия от предизвикателствата на бъдещето.

Енергийната система също е силно повлияна от редица събития, настъпили след влизането в сила на Регламента, като пълномащабното нахлуване на Русия в Украйна и нарастващите рискове за критичната енергийна инфраструктура. В отговор на тези събития ЕС ускори работата си по изготвянето на ново законодателство за защита на критичната инфраструктура от физически и кибератаки²⁵, извърши стрес тестове на критичната енергийна инфраструктура²⁶ и засили сътрудничеството с други участници, като НАТО²⁷. Неотдавна ЕС активизира усилията си²⁸ за подобряване на сигурността на подводната кабелна инфраструктура, наред с друго, в отговор на нарастващите заплахи за подводните електрически кабели²⁹, произтичащи от незаконните действия на „сенчестия флот“ на Русия. Тези последни развития са отчетени в настоящата енергийна архитектура само в ограничена степен и под формата на препоръки към държавите членки, които се съдържат в становищата на Комисията относно плановете, например за прилагане на резултатите от стрес тестовете или за засилване на сътрудничеството между органите, отговарящи за сигурността на доставките, и участниците в областта на киберсигурността.

По подобен начин Комисията може само да препоръча на държавите членки да включват в своите планове съображения, свързани с изменението на климата, като уязвимост и

²⁵ Директива (ЕС) 2022/2557 относно устойчивостта на критичните субекти (CER), ОВ L 333, 27.12.2022 г., стр. 164. Директива (ЕС) 2022/2555 относно мерки за високо общо ниво на киберсигурност в Съюза (МИС 2), ОВ L 333, 27.12.2022 г., стр. 80.

²⁶ Вж. точка 6 в Препоръката на Съвета от 8 декември 2022 г. относно координиран подход на равнището на Съюза за укрепване на устойчивостта на критичната инфраструктура, ОВ C 20, 20.1.2023 г., стр. 1.

²⁷ Вж. [работната група на ЕС и НАТО относно устойчивостта на критичната инфраструктура](#)

²⁸ COM/2025/440 final/2.

²⁹ JOIN(2025) 9 final.

рискове, произтичащи от климата. Европейската комисия вече публикува първата по рода си Европейска оценка на риска, свързан с климата³⁰, в която се стига до заключението, че се очаква енергийният сектор да понесе най-голямо нарастване на средногодишните икономически щети върху критичната инфраструктура в сравнение с транспортния, промишления и социалния сектор, и се препоръчва засилване на планирането по отношение на климатичните рискове в електроенергийния сектор³¹. В допълнение Комисията представи европейска стратегия за Съюз на подготвеност³², чрез която да се подсили способността на ЕС да предвижда, предотвратява и реагира на безпрецедентните заплахи, пред които е изправен — от геополитически напрежения и конфликти, рискове за киберсигурността и манипулации на информацията, до изменението на климата и увеличаващите се рискове от природни бедствия. В рамките на тази стратегия се предвижда разработването на всеобхватни оценки на рисковете и заплахите на равнището на ЕС.

Освен това европейската енергийна система продължава да преминава през дълбока трансформация, водена от необходимостта от декарбонизация и електрификация на икономиката, чиито ефекти вече са осезаеми. Рамката трябва да се подготви за такива промени, за да се запази сигурността на доставките в Съюза.

С оглед на всичко гореизложено **преразглеждането на съществуващата рамка** изглежда е необходима предпоставка, за да може тя да отговори адекватно на новите предизвикателства. Констатираното в настоящия доклад и в проверката на пригодността ще послужи като основа за бъдещите политически инициативи на Комисията за повишаване на сигурността на доставките на електрическа енергия на равнището на Съюза.

³⁰ [Европейската оценка на риска, свързан с климата](#)

³¹ COM(2024) 91 final.

³² JOIN/2025/130 final.